

AYNUR YASƏMƏN QARABAĞLI

ALTMİŞ YAŞININ ASTANASINDA

Bölgəsinə, elinə-obasına bağlı, ayrıntıları tarixən ədəbiyyatımızı və eləcə də milli mədəniyyətimizi xarici ölkələrdə əsaslı şəkildə, həmyerlilərimizə və başqa ölkələrin sakinlərinə çatdırmağa çalışan bir insanı uzaqdan görsəm, o insanın Damət Salmanoğlu olduğunu anlayaram. Ona görə ki, istər fəlsəfi, istərsə də bədii-ədəbi fikirlərlə ölkəsinin, yurdunun, elinin, obasının tarixini dərinliklərinə qədər öyrənməyə çalışıb bu insan və onu gözəl şəkildə bilməyənlərə aşılamaqdan heç vaxt usanmayıb.

Bu gün Bakı şəhərində yaşamasına baxmayaraq öz torpağının qoxusunu unutmayan, palıd meşələrinin gözəlliyini, ən adi bir yarpağının özəlliyini özəlliklə təcəssüm edən bu insan mənə elə gəlir ki, günümüzün sevilən şairi olmaya bilməzdi. Sözün həqiqi mənasında Tanrının ona verdiyi yaradıcılıq enerjisinin miqyas və vüsət qütblərinin bütün əhatəsində aydın görünə bilməsi ilə seçilən **Damət Salmanoğlu** Yaradıcılıq nümunələrinin nəşri və ədəbi orqanlarda dərc olunan bütün şeirlərində sevgidən mayası tutulan şeirlər sərgiləyib. Bu şeirlər ALLAH sevgisindən, valideyn sevgisindən, təbiət sevgisindən tutmuş dəniz sev-

gisinə qədər gəlib çıxmışdır. Gözəl ürək sahibi olan bu insan ürəyində nifrətə, kinə yer vermədiyi üçün həmişə orijinal və məhsuldar ampulası ilə diqqəti cəlb edir. Orijinal şeirlərində bir çoxlarından fərqlənən şair, şeirlərində etiraf etməkdən belə çəkinməyib:

*Sanki əlçatmazdır uca zirvə tək,
Hər yerdən görünür varlığını sənin.
Gözəlmiş gəl işvə, nazından əl çək,
Yoxsa öldürəcək bu nazın məni.*

Lirik qəhrəmanın çox gözəl şəkildə və ustalıqla aşiq olduğu xanıma, incitmədən məsləhət verməyə çalışması belə oxucunun gözünü yormur. Sözə fəhmlə yanaşma qabiliyyəti güclü olmasına baxmayaraq şairin şeirlərinə mahnılar çox asanlıqla bəstələnir (bəstəkar-müğənni **Zəka Vilayətoğlunun** dediklərindən) və dinləyiciyə xüsusi zövq verir. Damət Salmanoğlu misralarında oxucunu elə ilk misralardan əfsunlaya bilir. Bu "əfsun" bədii ifadə tərzinin orijinallığından daha çox, sözə bədii kredo və ədəbi əxlaq prizmasından baxıldıqda görüntüyə gəlir, bədii mündəricə qazanaraq şeirdə ustad nəfəsinin emosional hənirtisini əhatə edə bilir. Elə bunu şairin "Bahar gələndə" şeirində görmək o qədər də çətin deyil.

*Ceyranlar səkərlər şəhli çəməndə,
Könüllər çiçəklər bahar gələndə,
Gənc qızlar, oğlanlar halay çəkəndə,
Gül-çiçək çəmənə xalı tək bəzər,
Ruhum təzələnib elləri gəzər.*

Şairin qələmə aldığı mövzular özünün zənginliyi və səciyyəviliyi baxımından diqqəti xüsusi ilə cəlb edir. Əlbəttə, şair irfan əxlaqının eşq ərkanatına nişan verən bir ülvi məhəbbətdə və bu eşqin dərinlik və zənginliyində əriyib itmənin, yox olub mənəviyyatca ilahi nura qovuşmanın hicran duyğularını tərənnüm işığına tutur ki, mahnı olmağa can atan bu şeirlər mahnı olduqda əks-sədasını aydın eşitmək və duymaq o qədər də çətin olmur. Publisist-şair, şeirlərini nəğmə ilə bunövrələndirən bu insanın vətən anlayışı Təbrizli-Dərbəndli, Zəngəzurlu-Göyçəli, Qarabağlı, Borçalı sınırları ilə birdi, birgədi, bütövdü, tamdı. Şair öz ölkəsinə o qədər bağlıdır ki, hər bölgənin insanı ilk tanışlıqda Damət Salmanoğlunu öz bölgəsinin insanı hesab edir. Bəlkə də elə bunun üçün idi, elə mən özüm də ilk dəfə şairi görüb şeirləri ilə tanış olduğum zaman Qarabağlı olduğunu düşünmüşdüm. Bu poetik duyum daha çox böyük türkçülük motivləri ilə də şairin yaradıcılığında diqqət mərkəzindədir.

*İstanbulun qədim qala,
Dənizlərin, körfəzlərin qovşağında,
Bir vüqarlı dağ kimidir.
Yaraşıqlı mənzərədən,
insan qıymır gözün ala.
Asi düşmən göz dikibdir,
Hiylə, kələk qurur yenə.
Bilmir düşmən,
Türkün oğlu,
Öz soyunu,
öz kökünü bu torpağa bərkidibdir.*

*Əyilməzdir, Polad kimi.
Qüdrətlidir, qeyrətlidir yaranışdan,
Mərd mayalı türk övladı, Türkün oğlu!..*

Müasir zamanımızın vətəndaşı şair kimi eyni zamanda kökə, milli gələnlərə qırılmaz tellərə bağlı olan qələm sahibidir. Hətta bağlılıq o qədər dərin ki, onun yaradıcılığını qeyri bir ampulada təsəvvür etmək də çox çətindir. Barəsində, yaradıcılığı haqqında, düşüncələrindəki qızıl ilmələrinin zərif naxışlarına dair kifayət qədər geniş bəhs etmək imkanlarının mümkünüyünə baxmayaraq, qələm dostumun yaradıcılığına mü-

fəssəl bir baxışla onun böyük ürəyinin işığında söz yazmaq mənim aləmində göz qamaşdırıcı olsa da, o dəryanın bir damlasını qələmə ala bildimsə, deməli bir az da şairin ürəyinin zənginliyindən mən də payımı ala bilmişəm. Yaradıcılığında uğurlar diləyərək Damət Salmanoğlu ovqatının şirinliyini dadaraq, can sağlamlığı ilə neçə gözəl illər yaşamasını diləyirəm şairə. ALTMIŞ YAŞININ ASTANASINDA olan, ürəyi gənc şair, doğum gününüz mübarək olsun! Elinizin obanızın keşiyində duran palıd ağaclarının özəməti qədər özəmətli, Viləş çayının etibarlı, çağlar səsi kimi həzin, o çayın hər damlası qədər söz xəzinəsi diləyirəm sizə! Nə yaxşı kızı, varısınız! Nə yaxşı ki, mən Aynur Yasəmən Qarabağlı olaraq, haqqınızda az da olsa yazı biləcək qədər tanıyıram!